

וידבר משה אל ראשי המטות

ביאור בדרך אפשר

1 חשש שמהאור והשפע המאיר בה תהיה 'יניקה' לחיצונים שאינם ראויים
 2 לקבל את השפע, וקללות העבודה של האדם את ה' דְּשֶׁבֶת אֵינָה
 3 בְּעֵינֵי הַבִּירוּרִים שֶׁשִׁיף בָּהֶם פְּסוּלֹת אלא שבבירור עצמו יש בורר
 4 אוכל מתוך פסולת ויש בורר אוכל מתוך פסולת, שְׁהָרִי בְּשֶׁבֶת בּוֹרֵר
 5 אָסוּר והבורר בפשטות (של החיטה
 6 מהמוץ) הוא אחת מל"ט המלאכות
 7 האסורות בשבת וגם ה'בירור'
 8 ברוחניות כמוכנו הרגיל והפשוט של
 9 הפרדה והבדלה בין טוב לרע אין לו
 10 מקום בשבת, אֶלֶּא הָעֵבֹדָה
 11 דְּשֶׁבֶת הִיא עַל-דֶּרֶךְ מָה
 12 שְׁפָתוֹב³⁶ וְאֶבְלָתֶם אֶכּוֹל גּוֹ',
 13 וכפל הלשון מלמד שהאדם עוסק
 14 באוכל בלבד שְׁהוּא עֵגֶן בִּירוּר
 15 אוֹכֵל מִתּוֹךְ הָאוֹכֵל, ללא כל
 16 מגע וללא כל שייכות עם פסולת
 17 פְּנִ"ל במאמר דיבור-המתחיל "מי
 18 מנה עפר יעקב" בְּאֵרוֹכָה.
 19 וּבָזָה יוֹכֵן גַּם שְׂכִיחוֹת עֵגֶן
 20 הַמוֹעֲדוֹת לְעֵנֵן הַנְּדָרִים¹⁹,
 21 כפירוש רבנו בחיי הנוכר לעיל לעניין
 22 הסמיכות של פרשת פנחס בה מדובר
 23 על המועדים לפרשת מטות בה מדובר
 24 על הנדרים כִּי בְּבַחֲיִנַת בִּינָה
 25 (שְׁשֵׁם הִיא מְדַרְיַגַת
 26 הַמוֹעֲדוֹת) שִׁיף גַּם עֵנֵן
 27 הַנְּדָרִים (כִּנִּ"ל סְעִיף ג) וּק
 28 בשבת, בחינת החכמה, אין כל צורך
 29 בזה, כמבואר לעיל בהרחבה.
 30 ה) אֶף עַל-פִּינְיָה לאור המבואר
 31 שענין הנדרים והצורך בפרישות
 32 מענייני העולם שייך בדרגות נמוכות
 33 ולא בדרגות גבוהות שבהם 'עבודת
 34 ה'בירורים' היא באופן אחר צְרִיף
 35 לְהִבְיֵן מָה שְׁפָתוֹב כּפִסּוּק
 36 הפותח את המאמר וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
 37 אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת גּוֹ' אִישׁ
 38 כִּי יִדּוֹר נָדָר וְגוֹ', היינו שפרשת
 39 הנדרים נאמרה לראשי המטות,
 40 דְּלִכְאוּרָה, עַל-פִּי הַמְּבֹאָר לְעִיל הָרִי עֵנֵן הַנְּדָרִים שִׁיף
 41 בְּמְדַרְיַגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת דְּוָקָא, והולך ומפרט לאיור 'מדורגות תחתונות'
 42 הכוונה, כפי שנתבאר לאורך המאמר, בְּבַחֲיִנַת בִּינָה דְּוָקָא שְׁהִיא
 43 מְקוֹר לְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, שהיא דרגה נמוכה לעומת החכמה שבה מאיר

ביאור בדרך אפשר

44 אור אין סוף, וּבְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יִצְרָה-עֲשִׂיָה דְּוָקָא שְׁהֶם
 45 בְּאוֹפֵן שֶׁל פִּירוּד מֵהַאֲלוּקוֹת וְכוּ', ולא בעולם האצילות שהוא עולם
 46 האחדות וְכֵן בְּעֵבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁעֵנֵן הַנְּדָרִים הוּא רַק
 47 כְּאֶשֶׁר רוּאָה פְּנִפְשׁוֹ שְׁאִי-אֶפְשֵׁר לוֹ לְבָרֵר אֶת הַדְּבָר כּוֹ'
 48 והעדר היכולת לעסוק בעבודת
 49 הבירורים היא בגלל מעמדו ומצבו
 50 הנחות של האדם (כמבואר לעיל
 51 שבאדם במצב רוחני ירוד יש חשש
 52 שהעיסוק ברברים גשמיים יגרום לו
 53 הידרדרות רוחנית נוספת). וּמָזָה
 54 מוֹכֵן, שֶׁעֵנֵן הַנְּדָרִים שִׁיף
 55 יוֹתֵר לְאֲנָשִׁים פְּשוּטִים,
 56 שְׁמַצֵּד פְּחִיתוֹת מְדַרְיַגְתָּם
 57 הרוחנית צְרִיף לְהִיּוֹת אֶצְלָם
 58 עֵנֵן שֶׁל פְּרִישׁוֹת כּוֹ' מענייני
 59 העולם הגשמי והחומרי.
 60 וְאִם-כֵּן נִשְׁאַלֵת הַשְּׂאֵלָה מְדוּעַ
 61 נֶאֱמְרָה פְּרָשָׁה זוֹ לְרָאשֵׁי
 62 הַמַּטּוֹת, נִשְׂאֵי הַשְּׂבִטִים, שְׁהֶם
 63 בְּמְדַרְגָּה נְעִלִית, וּכְמוֹ הַזְּקֵנִים
 64 שְׁבָעִים הַזְּקֵנִים עֲלֵיהֶם מְסוּפָר בְּתוֹרָה
 65 (בפרשת בהעלותך) שֶׁהֵיוּ בְּמְדַרְגָּה
 66 נְעִלִית בְּיוֹתֵר עַד כִּדִּי כֵךְ שְׁהוּ
 67 בְּמְדַרְיַגַת מִשָּׁה, כְּמוֹ
 68 שְׁפָתוֹב³⁷ בְּתוֹרָה לְגַבֵּי שְׁבָעִים
 69 הַזְּקֵנִים וְאֶצְלָתִי וּהַפְּרִשְׁתִּי מִן
 70 הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ עַל מִשֶׁה רַבִּינוּ
 71 וְשִׁמְתִי עָלֵיהֶם, ומאחר שהזקנים
 72 קבלו מרוחו של משה הרי הם
 73 בְּמְדַרְיַגַת מִשֶׁה וְהָרִי בְּמְדַרְיַגַת
 74 מִשָּׁה, בְּחִינַת הַחֲכָמָה, לֹא
 75 שִׁיף עֵנֵן הַנְּדָרִים (כִּנִּ"ל
 76 סְעִיף ג) ולמה אם כן נאמרה פרשה
 77 זו לראשי המטות?
 78 אֶף הָעֵנֵן הוּא, שְׁעִיקָר
 79 הַפְּנִינָה בְּפְרָשָׁה זוֹ הוּא (לֹא
 80 לְעֵנֵן הַנְּדָרִים, היינו עניין האיסור
 81 שנוצר על ידי הנדר אֶלֶּא אֲדַרְבָּה)
 82 לְעֵנֵן הַתֵּרַת נְדָרִים¹⁹, כמובא
 83 בתחילת המאמר מפירוש רש"י שהפרשה נאמרה לראשי המטות להורות
 84 הלכה בענייני התרת נדרים (שמומחה יכול להתיר נדרים ביחיד) וְכִנִּ"ל
 85 (סְעִיף ב) שְׁעַל-פִּי תוֹרָה לֹא צְרִיף לְהִיּוֹת עֵנֵן הַנְּדָרִים וְהֵם
 86 נועדו רק למצב לא רצוי.

ראובני ואתחנן ד, יט. סידור הארזי"ל (קול יעקב) אחרי סעודת שבת. של"ה מסכת שבת קלד, ב. שו"ע אדה"ז או"ח
 וסרפ"א. סרצ"ב ס"ב. 36) יואל ב, כו. וראה המשך תער"ב שם (ע' אינח ואילך). 37) בהעלותך יא, יז.